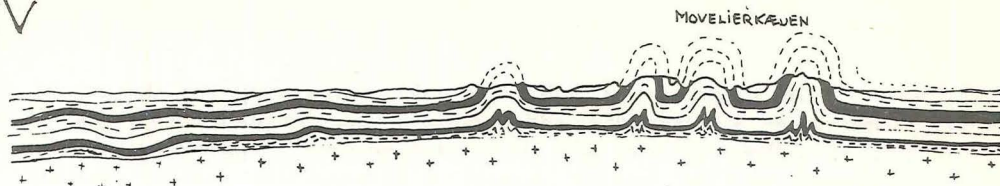

NV

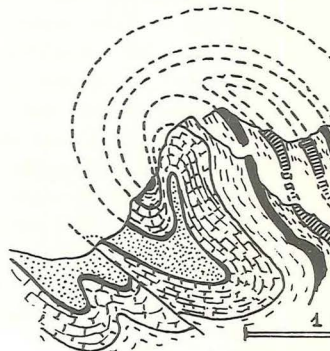
Tværs over

Det er en stor oplevelse at krydse Alperne - hvad enten det er med bil, tog eller måske med fly, hvor en godtvejrdsdag kan være et vidunderligt syn. Den største oplevelse får man dog utvivlsomt til fods. I bjergegne kommer man som ingen andre steder den geologiske fortid på nært hold. Fjeldene ligefrem ånder ælde. For Alpernes vedkommende er dette nu ikke så galt, idet denne bjergkæde geologisk set er temmelig ung - for største partens vedkommende dannet i tertiærtiden ud fra tykke lag afsat i en række store aflejrings-trug i løbet af trias-jura-kridt.

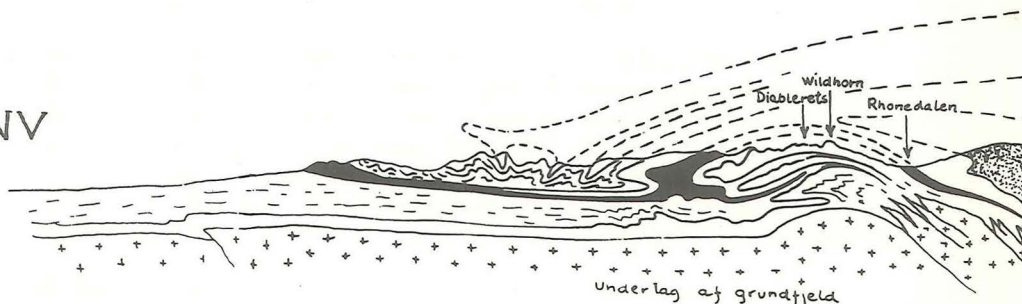
Kommende fra nord møder man bjergkæde-zonen i en række forholdsvis lave rygge - Jurabjergene - i det vestlige Schweiz og det østlige Frankrig. Snittet øverst på den side er skåret ned i disse bjerge. Jurabjergene er et ca. 1500 m tykt tæppe af jurakridttidssedimenter, der er skubbet op i folder som en genstridig løber på et glat gulv. Som "det glatte gulv" har grundfjeld i dybet virket, mens smørre-midlet var et gipslag fra trias-perioden. Jurabjergenes foldning fristes man til at sætte i forbindelse med de langt alvorligere begivenheder i de egentlige Alper sydligere. "Skubbet" herfra kom så sent som i pliocæntid, lige før de første gletschere i istiden begyndte at brede sig.

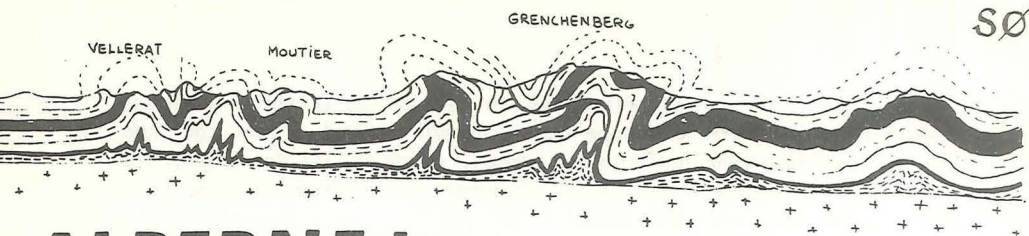
Syd for Jurabjergene kommer man ud på et lavt slette- og bakkeland, som i virkeligheden repræsenterer et tørlagt bassin, der efterhånden som Alpernes bjergkæde i tertiærtiden hævede sig, blev fyldt med sand, grus og sten fra bjergelvenes rivende strømme. Allerede under hævnningen var nedbrydningen i gang og nedbrydningsprodukterne samledes for en stor del i det omtalte bassin.

Nu nærmer vi os de egentlige Alper, der brat hæver sig op fra slettelandet. Fjeldmassiverne gemmer imponerende folder, som schweiziske geologer gennem mange års arbejde har formået at knytte sammen til en helhed repræsenteret ved snittet nederst på siden. Tyk-

NV

ALPERNE !

ke kalklag og skiferlag er her foldet i "liggende" folder næsten på samme måde, som når et gulvtæppe lægges dobbelt. Ombøjningerne peger mod nord mens de frie ender peger mod syd op i luften og langt mod syd finder man de samme lags fortsættelse som lodrette lag. Mange sådanne liggende folder findes over hinanden og under deres bevægelse mod nord er de foldet yderligere i en indviklet indre struktur, som folderne i Hundstein i Sântis-massivet er et godt eksempel på ↘

Passerer man gennem Rhonedalen vil man på sydsiden have store massiver af grundfjeld - gnejs og granit - der er skudt højt op fra dybet som store kileformede blokke. Sådanne massiver er Aar-massivet, St. Gotthard, og længere mod sydvest Mont Blanc massivet og Belledonne massivet. Syd og sydøst for denne kæde af grundfjeldsblokke kommer man til nye tæppefolder af sedimenter og nu også vulkanske bjergarter. Folderne er større end de nordligere og indeholder inderst i kernen krystallinske bjergarter, der sandsynligvis oprindeligt har været grundfjeld. Kæppefolderne har en meget kompleks indre struktur og mange gange er bjergarterne så stærkt varme- og trykpåvirkede, som følge af bevægelserne, at de er omkrystalliserede og nye mineraler er dannede.

Ved utrætteligt "detektivarbejde" er det lykkedes at vise, at disse bjergarter, der ganske minder om grundfjeldets, i virkeligheden er unge sedimenter og vulkanske dannelser af samme alder som de øvrige Alpe-sedimenter.

Nu begynder nedstigningen mod syd gennem dale med stejltstillede lag - tæppefoldernes "rødder" - og snart ligger Poslettens flade udbredt som en parallel til sletten syd for Jurabjergene - og med en lignende geologisk baggrund.

